

הדרוש השלישי "החדש"

[לפרשת החדש]

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר, החדש הזה לכם ראש
חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה
(שמות יב א-ב).

עם היות שהתורה כלליה ופרטיה נאמרו מפי משה, במצוה הזאת שהיא ראשונה
שנצטוו ישראל היה הדבור לשניהם, מאשר התעסקו שניהם בגאולת מצרים,
ולכן ראוי שישתתפו במצוה אשר סבתה הגאולה ושהיא מעניינה. ועוד, כי גבואת
אהרן קדמה בזמן לגבואת משה, כמו שנאמר לעלי (שמואל א ב כו): "הנגלה נגליתי
אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה", והיא פרשה שנאמרה ב"יחזקאל"
שהתנבא אהרן בארץ מצרים, ובעת עלה זכרון אבותינו לטובה להוציאם משעבוד
וגלות מצרים נבחר משה, והוא מרב ענותנותו נסוג אחר מהשליחות ההוא הנכבד.
מצרף לזה, אמרו פי מהיותו כבד פה וכבר לשון לא יהיה קדוש השם הנכבד
היותו שליח מה' יתברך לישראל ואל מלך הגוים, באמרו (שמות ד י): **"כי כבד
פה וכבד לשון אנכי"**, והיתה התשובה בזה (שמות ד יד): "הלא אהרן אחיך הלוי
ידעתי פי דבר ידבר הוא", כלומר: ידעתי בו כי לא יקפיד אם אתה תהיה ראש
לשליחות והוא לא ישמש רק להשמיע דברך, ונגם הנה הוא יצא לקראתך וראך
ושמח בלבך", כלומר: לא די שלא יקפיד בזה, אלא גם פשיטתו אותך במעלה
הזאת ישמח בלבך. וכבר חשבו זה רבותינו זכרונם לברכה למעלה גדולה לאהרן
ושקבל שכר על זה, אמרו (שבת קלט ב): "בשכר וראך ושמח בלבך זכה לחשן
המשפט על לבו". ומאשר לא נתקנא אהרן במשה בהיותו נבחר לגבואה עם היותו
קודם לו אליה, חלק לו ה' יתברך כבוד להתיוחד הדבור הראשון לשניהם.

אמנם, יש כאן שאלה: איך היה שלא השלים ה' יתברך למשה רפנו עליו השלום

שלמות גמורה עד שלא יצטרך לשליחותו שתוף כלל. כי אין ספק שענין

משה ומדרגתו היה למעלה מן הטבע, ושהשלימו ה' יתברך בענין נפיו, במה שאין

בכח האדם ויכלתו להשיג, כאמרו (רבים לד י): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" וגו'. ובוה הפסוק הודיענו שגבואת משה עליו השלום ומדרגתו היא למעלה מהטבע, איננו אפשרי שישגיגנו האדם כפי מנהג הטבעי, שאם היה כן, היאך אמר: "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", וה' יתברך לא ימנע טוב מבעליו לבלתי ישיג האדם המעלה שהיא לו אפשרית. אבל ענין הפסוק הוא להודיע כי ענין משה היה מכת הנפים והנפלאות, ויצא מגדר הענינים הטבעיים, כי עם היות שחול רוח הנבואה על האדם הוא ענין אפשרי לפי המנהג הטבעי, אמנם כאשר תחול בו, ישקעו כחות גופו עד שיפלטו פעולותיו, אבל שתחול רוח נבואה על האדם, והוא ער, עומד על רגליו, שלם בכחותיו, כאשר ידבר איש אל רעהו, זה נמנע בחק הטבע, כי מי שישגיג זאת המדרגה, ישיג היותו איש ושכל נבדל בבת אחת. וזה הוא שהודיענו הכתוב, כי זה דבר נפי חדשו ה' יתברך והשגיבו בכחו, כיתר הנפלאות שחדש לקיום התורה, כי הוא ההכרחי שבכלן, כדי שלא יוכל שום נביא מכובד להתפאר שהוא ינבא דבר הפך דברי משה, כי ה' יתברך הודיענו שמה שהשיג משה הוא למעלה מן האפשרות, בדרך הפלא, ושזה הפלא לא יעשה לאדם אחר בעולם כמו שנעשה למשה, אם כן, גרע בזה שכל מי שיחלק עליו הוא מכובד, כי משה הגיע למדרגה שלא יגיע אדם אליה לעולם, והיא: שהוא שב "שכל נבדל" בפעל, ולא היה ענינו מקבל השנוי וההפעלות עד שישכיל בעת אחת יותר ממה שישכיל בעת אחרת, אבל היו כל העתות שוים לו בהשגה.

וזהו ענין רמוזהו רבותינו זכרונם לברכה בריש "יומא" (ג ב), שאמרו שם: שבעת ימים קדם יום הכפורים ושבעת ימים קדם שרפת הפרה מפרישין כהן גדול, ולמדו זה מסיני, דכתיב (שמות כד מז): "וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים", מאי "ששת ימים" – "זה בגין אב לכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ששת ימים". ויש כאן שאלה: איך למדו מפישה רבנו לכהן גדול ביום הכפורים ולכהן השורף את הפרה, והלא אין למדין קל מחמור להחמיר עליו – אם המעמד הנכבד הזה אשר לא היה כמוהו היה טעון פרישה, איך גלמד מזה לכהן גדול ביום הכפורים ולכהן השורף את הפרה. והתשובה בזה: כי השנוי וההפעלות לא יבואו כי אם מצד ההפך, כי הדבר לא ישתנה מצד עצמו ולא מצד דומהו, אבל מצד הפכו. ולכן, השכלים הנבדלים, להעלות ההפך מהם, לא יקבלו השנוי, אבל יהיו תמיד "שכל בפעל", לא ישכילו עת ויסכלו עת, אבל אנחנו, להמצא ההפך בנו, נשתנה ונהיה פעם חכמים ופעם סכלים, גרע אחר

שנספל ונספל אחר שגדע, וכלנו חכמים בכת, אך נצטרך תמיד להוציאו אל הפעל, וגם אחרי שנוציא קצת פחותינו אל הפעל ונשפיל, יתחדש לנו עמימה ומחשך, ונצטרך להוציא אל הפעל מה שפבר יצא ושב עמום, וזאת היא מדרגת כל אדם, לא תעבר זה כפי הטבע האפשרי בשום פנים. אמנם, מדרגת משה רבנו עליו השלום שהיתה למעלה מן הטבע כמו שנתבאר היתה נשגבה מזאת, כי הוא היה "שכל בפעל" ולא היה בו כח שלא יצא אל הפעל, ולא היה גם כן שכלו אחר ששב פעל, מתחדש אליו לאות וחסרון שישוב כח, כי לא נשאר לשכלו מסך כלל, ונעלה כל הפך ממנו, כי שב במדרגת שכל גבדל. והורה זה באמרו (במדבר ט ה): "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", יבאר כי הוא היה מוכן לנבואה בכל עת שירצה. וידוע הוא, שאלו הפרישיות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה הן כדי שיתבודר האדם באותם ימי הפרישה בדרכי ה' יתברך ובעבודה המטלת עליו, ויפשיט עצמו מדמיונות גשמיים המונעים שלמותו, ושיוציא אל הפעל מה שבכחו, וזה אמנם צריך לכל אדם שיש לו שכל בכח ובפעל, אבל משה רבנו עליו השלום שהיה שכלו בפעל למה היה טעון פרישה, הנשאר אליו מסך כלל ודמיון מטריד יצטרך להחליץ ממנו, אם בן, איך יתנבא בכל עת. ולפיכך אמר: "מאי ששת ימים", כלומר: אין ספק שזאת הפרישה לא הצריכה הפתוב בשביל משה, כי הוא לא היה צריך לזה, אלא זה בגן אב לכל האחרים שיפנסו למחנה שכניה וטענו פרישה, ושדונו קל וחמר בעצמם ממה, לא שהיה משה צריך לזה, כי לו היו כל העתות שוות, מפני שהיה ענינו למעלה מן הטבע.

ואם בן, יש לתמה: אחר שהשלימו ה' יתברך במה שהוא למעלה מן הטבע

האנושי, איך רצה ה' יתברך שיחסר דבר מהשלמיות שהן בטבע האנושי

להשיג בשלמות הדבר. ואם תשיב ותאמר: כי אין מתנאי מעלת הנביא רק שישלם

במעלות שכליות, לא שישלם בכל מעלות אחרות התלויות בכחות גופניות – אין

הדבר בן, שהרי אמרו בפרק "אין בין הפדר" (נדרים לח א): "אמר רבי יונתן: אין

הנבואה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ועניו, וכלם במשה". והרי "גבור" ו"עשיר"

אינן מעלות שכליות ולא מעלות מדות, ועם כל זה, הן מתנאי הנביא. ואף על

פי שיש מי שפרש כי ב"גבור" רצו בו – הכובש את יצרו, וב"עשיר" – מי שיש

לו מדת ההסתפקות והוא השמח בחלקו, אין הדבר בן, שהרי שם ב"נדרים"

בשאמרו "וכלם במשה", הוכיחו "גבור" מן: "ואתפש בשני הלחת" וגו', ו"עשיר"

מ"פסל לך", ואין זה ענין למעלות שכליות ולא למעלות מדות כלל. אבל עקר

הענין: כי הנביא ראוי שיהיה שלם בכל השלמיות שהן ענין נכבד בעיני ההמון – למעלת הפלל שהוא שלוח אליהם ולמען יהיו דבריו נשמעים, ואם כן, איך יתכן שתחסר למשה רבנו עליו השלום מעלת שלמות הדבור. והנה, אין ספק, שאחרי המעלות השכליות ומעלות המדות, אין שום מעלה שתהיה יותר ראויה לנביא מזאת, להיותו צריך לדבר תמיד לפני כל רבים עמו, עד שהיותו נקרא "נביא" נגזר מצד דבורו תמיד, כי השם מלשון "ניב שפתים". וראינו עוד שמשה רבנו עליו השלום נפלא מזה – איך היה שאחרי שנבחר לנביא לא הוסר כבוד פיו ולשונו, הוא אמרו: "לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך", ואין ספק, כי אמרו: "מאז דברך אל עבדך", הוא כמתמיה על זה: איך הוא שאחרי דברך אל עבדך לא הוסר כבוד פיו. ולא השיבו ה' יתברך בזה רק: "מי שם פה לאדם" וגו', ולפי הנראה, אין התשובה על ענין התמה כלל. וראינו עוד לרבותינו זכרונם לברכה מרחיקים מאד שיהיה למשה מום גופני כלל, אמרו בפרק "המקנא" (סוטה יב ב): "והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה" – קרי ליה ילד וקרי ליה נער – הוא ילד וקולו כנער, אמר ליה רבי נחמיה: 'אם כן, עשיתו למשה בעל מום'. ואחרי אשר תמהו על זה, איך לא תמהו על המבאר בפתוב היותו כבוד פה וכבוד לשון.

והתשובה על זה: כי מהיות התורה וקבולה דבר היותר גדול שאפשר שיהיה במין האנושי, ראוי לעם שיקבלנה, שינתנו הנראות חזקות שהתורה היא אמתית, ושיוסר כל ספק מאותן הנראות ומהענין כלו בכללו שאינו בא כי אם בכח אלהי. ועל זה נמשך ענין יציאת מצרים כלו, שרצה ה' יתברך שיתחדשו האותות בגאולה ההיא שהיא בלי ספק התחלת התורה, למען ידעו כלל ישראל כי הנמנעות בחק הטבע אינן נמנעות בחק ה' יתברך, כי זאת הפנה – היותר גדולה בדת, ומי שיכפר אותה, יכפר הדת בכללה ויבטל גמול וענש לגמרי. ובהיות זה קטב התורה אשר עליו תפוב, בתחלת הגאולה שהיא הקדמה לתורה, רצה ה' יתברך שיתפרסם זה הדעת בארץ מצרים, לפי שהיא ארץ החרטמים והמכשפים, ומה שיבחן שם שהוא דבר נמנע בחק הטבע וכי לא תספיק בו חכמת הכשוף אשר היא סעיף מסעיפי החכמה הטבעית, ראוי שיאמן שהוא געשה בכח אלהי בלי ספק, ושהנמנע אצל הטבע אינו נמנע בחק ה' יתברך. ואלו נתחדשו האותות והמופתים ההם בארץ געדרת החכמה, היה נשאר ספק בפנה הזאת עדיו, כי אולי יחשבו אנשים שכל האותות ההם נתחדשו בחכמת הכשוף ושהם כלם אפשריים בחק הטבע.

וְזֶה הָעֵינָן נִרְמָז לְרַבּוּתֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבִרְכָה בְּמִסְכַּת "מְנַחוֹת" בְּפֶרֶק "כָּל הַקְּרָבָנוֹת" (פה א): "אֲמַרְי לִיָּה יוֹחֲנִי וּמִמְרָה לְמֹשֶׁה: תִּבֶן אֶתָּה מִכְּנִים לְעִפְרַיִם, אֲמַר לְהוֹ: אֲמַרְי אֲנָשִׁי: לְמַתָּא יִרְקָא יִרְקָא שְׁקוּל". וְכַךְ פִּירוּשׁוֹ: יוֹחֲנִי וּמִמְרָה שְׁהִיּוּ מַחְרַטְמֵי מִצְרַיִם חָשְׁבוּ שְׂאֵלָה הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר חִדַּשׁ הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן – שְׁחִדָּשׁם בְּאוֹתָן הַתְּחַבּוּלוֹת, וְלִכְךָ תִּפְשׁוּ עָלָיו – אַחֲרֵי שָׁבָא לְרַמּוֹת הַהֶמוֹן לְדַעְתָּם הַמְּגַנָּה, אִידָּהּ הַלֵּךְ לְאַרְץ מְלֵאָה מֵאֵלוֹ הַתְּחַבּוּלוֹת. וְהַשִּׁיב: "אֲמַרְי אֲנָשִׁי: לְמַתָּא יִרְקָא יִרְקָא שְׁקוּל", בְּלוֹמַר: שְׁהַשְׁלֵם בְּאִי זֶה דְבַר שְׁיִהְיֶה לֹא תִפֵּר גְּדָל מַעְלָתוֹ כִּי אִם בְּאַרְץ שְׁיִמְצָאוּ בֶּה חֲכָמִים מֵאוֹתוֹ דְבַר בְּעִצְמוֹ, כִּי שָׁם יִפְחַן עֵצֶם חֲכָמָתוֹ עַל חֲכָמָתָם, כְּמוֹ שְׂיִרְק הַיּוֹתֵר מְשֻׁבָּח יִמְכַר יוֹתֵר בְּעִיר רַבַּת הַיִּרְק, כִּי שָׁם תִּפֵּר מַעְלָתוֹ עַל הָאַחֲרִים, כֵּן רְאוּי שְׁיִבְחֵנוּ אוֹתוֹתָיו בְּאַרְץ הַזֹּאת, כִּי בְכָאן יִהְיֶה יוֹתֵר גְּעַרְכִים מִבְּאַרְץ אַחֶרֶת, יַעַן יִתְבָּאֵר כְּאֵן בְּלִי סֶפֶק שֶׁהֵם גְּעֵשִׁים בְּכַח אֱלֹהֵי, וְכִי לֹא תִסְפִּיק חֲכָמָה אֲנוּשִׁית לְחִדָּשָׁם.

הִנֵּה אִם כּוֹן, הָעֵינָן כְּלוֹ נוֹסֵד בְּעֵינָן אִי אֲפֹשֶׁר שְׁיִפֵּל סֶפֶק בּוֹ שְׁיִהְיֶה מִתְחַדַּשׁ כִּי אִם בְּכַח אֱלֹהֵי גְמוּר. וְלוֹאֵת הַסִּפָּה גִשְׁלֵם מוֹשֶׁה בְּכָל שְׁלֹמוֹת – יִבִּיא לְהֵאֲמִין שְׁעֵינָנוּ בְּכַח אֱלֹהֵי, וְהוֹסֵר מִמֶּנּוּ בְּהַשְׁגָּחָה גְמוּרָה הַדְּבוּר הַצַּח – לְמַעַן לֹא יִחְשַׁב שְׁהִיּוֹת כְּלָל יִשְׂרָאֵל וְגִדּוּלֵיהֶם גְּמֻשְׁכִים אַחֲרָיו יִהְיֶה לְהַמְשֻׁכֵם אַחַר צִחוֹת דְּבָרוֹ, כְּמוֹ שְׂיִדּוּעַ, שְׁיִאֲמַר עַל מִי שֶׁהוּא צַח הַדְּבוּר שְׁיִמְשֻׁד הַהֶמוֹן אַחֲרָיו, וְשֶׁהַשְׁקָר מִמֶּנּוּ יִחְשַׁב אֲמֵת. וְהַדְּבַר כְּלוֹ בְּהַפְּךָ בְּמִי שֶׁהוּא כְּבֵד פֶּה וְכִבְד לְשׁוֹן, כִּי גַם הָאֲמֵת מִמֶּנּוּ לֹא יִקְבַּל כִּי אִם לְחֹזֶק הַגְּלוּתוֹ. וְלוֹאֵת הַסִּפָּה הִיא כְּבֵד פֶּה וְכִבְד לְשׁוֹן – בְּהַשְׁגָּחָה גְמוּרָה, לֹא שְׁיִהְיֶה דְבַר גִּפֵּל בְּמִקְרָה.

וְהוּא מַה שְׁהַשִּׁיבוּ ה' יִתְפַּרֵּךְ לְמֹשֶׁה עַל מַה שְׁהִתְמַיָּה וְאָמַר (שְׁמוֹת ד י): "לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי גַם מִתְמוּל גַּם מִשְׁלֵשִׁם גַּם מֵאֵז דְּבַרְךָ אֵל עֲבָדְךָ כִּי כְבֵד פֶּה וְכִבְד לְשׁוֹן אֲנֹכִי". וְאָמַר (שְׁמוֹת ד יא): "מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי יָשׁוּם אֵלִם אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ פֶקֶח אוֹ עוֹר הֲלֹא אֲנֹכִי ה'", וְהִיָּתָה הַתְּשׁוּבָה מִסְּפִקָת לְשֵׂאֲלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְנִכְלָל בְּתְשׁוּבָה הַזֹּאת עֵינָן דַּק מִחֲכָמָה, וְהוּא: שְׂיִדּוּעַ, כִּי בְּהַעֲדָרִים לֹא יִתְכַּן לּוֹמַר עַל צַד הָאֲמוֹת פְּעֵלָה וְשִׁמְיָה, כִּי אִין הָעֵינָן בְּ"קִנְיִן" וְ"הַעֲדָר" כְּעֵינָן בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים, כִּי שְׁנֵי הַהַפְּכִים לֹא תִכְלָלֵם סְבָה אַחַת, אֲבָל לְכָל אֶחָד מֵהֶם סְבָה מִיָּחִדָּת, וְלִכֵּן יִאֲמַר שֵׁם הַפְּעֵל בְּכָל אֶחָד מֵהֶם, בְּאֲשֶׁר יִאֲמַר בְּלִבָּן וּבִשְׁחָרוֹת כִּי מִי שְׁהַלְבִּין הַבְּגָד הַשְּׁחֹר פְּעַל כּוֹ הַלְבֵן, לְפִי שְׂאִין סְבַת הַלְבֵן סוּר סְבַת הַשְּׁחָרוֹת לְבַד, אֲבָל סְבָה אַחֶרֶת חִדְשָׁה הַלְבֵן, וְלִכֵּן יִתְלָה כָּל אֶחָד מֵהֶם בַּפְּעַל. וְאִין כּוֹן הָעֵינָן בְּ"קִנְיִן"

ה ע נ ק

הגאון ר' מאיר שפירא

רבות הן ההודמנויות שעל ידן זכיתי להכיר ולהתוודע אל גאון המחשבה ואדיר הכח רבי מאיר שפירא. ומדי פעם תהיתי על צד חדש מכשרונותיו המחוננים, הפליאני ברק חדש מחריפותו השנונה ונהניתי לאור חדש מאספקלריה המבהיקה והמוזהית. תמיד כשנפוצה השמועה במחננו: „הגאון הפיטריקובי בא יבא“ מיד הורגשה חדוה רוחנית ודיצה מרוממת בכל יצירי גוונו ותהום כל חבורתנו לקראת אורחנו החביב עלינו מכל. מי מאתנו לא לקק את אצבעותיו אחרי שבתנו יחד בכפיפה אחת עם הגאון הזה. אין לתאר בעט את העונג האציל שפעפע בכל רמ"ח אברינו בשעה שהיינו מסובים אל שולחן אחד עם גדול הבינה ועמוד החכמה הלזה. שיחת חולין של „תלמיד חכם“ זה היתה לנו למוד על מנת ללמד: חריפות ובקיאות, עמקות וגדלות — המוחין התלכדו והשתזרו בה ונתרקמו לתמונה מקסימה שלמה, מרננת גוף ונשמה כאחד.

ככה נתנה לנו האפשרות להכיר את הגאון מצודדיו השונים, אבל את אישיותו הגאונית במלוא היקפה, רוחו השוטף על כל גדוהים ועמקותו החדה בכל הסתעפותו הכרנו לדעת בכנסיה הגדולה השניה של אגודת ישראל¹ בוינה. הראי הנאמן המבליט את כחו והשפעתו של רבי מאיר שפירא בכנסיה הגדולה הנם הדו"ח אשר צירי הכנסיה הגדולה ממזרח וממערב מסרו לפני חבריהם הבודחים. כה אנו קוראים בין הדו"ח אלה בערך כך:

...שני מומנטים חשובים ונצחיים לא ימושו מזכרוני לעולם והם נאומי אומן הדבור רבי מאיר שפירא בשעת הפתיחה ובעת מסרו את החלטותיה של „מועצת גדולי התורה“. (הרב הופמן — ברסלוי) — „רושם לא ימחק עשה עלי הגאון מפיטריקוב, כלו אומר כבוד ליהדות החרדית. ובשעה שפתח פיו המפיק מרגליות נפעמו הלבבות משמחה וגיל“... (הרב אלטמן טריער)... „צריכים אתם לקנא בי על שזכיתי לראות בעיני את הדר הכנסיה הגדולה ואת מנצחה רבי מאיר שפירא, שהוא הוא אשר הרים את כבוד הכנסיה הגדולה כלפי פנים וכלפי חוץ“ (קוולובסקי — דיסבורג).

ומענין הדבר שאפילו העתונאים הבלתי-יהודים, שלא הבינו דבר וחצי דבר

* נתפרסם ב„ספר היובל“ למהר"ם שפירא

מנאומי הגאון שפירא הללהו ושבחוהו ואחד מהם, בא"כ ה"ג, ניו יורק טיימס", שישב על ידי, רמו לאזני ויבקש ממני פרטים אודות "הדברן החד בדרא" (לשוננו). ובשאלתי אותו מדוע הוא מבקש פרטים רק אודותיו ענני, מפני שהוא רואה, כי הוא הכח המניע וגלגל התנועה של הסתדרותנו ומה שהוא מפליא ביותר — המשיך כח השפעתו אפילו על אלה שאינם מבינים את דבריו ואינם משיגים את תכנם. כי כל דבור ודבור היוצא מפיו מכניע את שומעיו לדעתו לשבט ולחסד. ואני מה אענה אבתרייהו? אם רוצים, לפי דעתי, לכנות את פעלו של הגאון שפירא בכנסיה הגדולה על כל ופחיה, ועמדותיה והתייעצותיה ברור לפני, שלולא תווכו של גאוננו בכל פעם שהויכוחים הסוערים בדלתות נעולות הגיעו למרום משברם, לולא כלכול הדברים בטוב טעם ודעת היו מתפרצים סכסוכים וחכוכים אשר היו עלולים להזיק לכל מהלך הכנסיה וגם לתנועתנו הכללית שאחריה. אולם לא רק עבודה שכלית ודפלומטית עבד פועל היהדות הלזה, אלא גם עבודה מפרכת גופנית ביום ובלילה. בכל הועדות החשובות של מועצת גדולי התורה והכנסיה הגדולה שהיו זקוקות לידיים חרוצות והסתכלות רחבה, נבחר הוא, ברצון ושלא ברצון, כי כלם נתנו עיניהם בו והישיבות ארכו לרוב עד שעות מאוחרות בלילה. ועתה בישיבות הפומביות! וזכוחים כי היו סואנים וצוערים וזקוקים היו לאיש ברזל להשתיק את הקולות ולהשקיט את הרוחות המנשבות, מיד מסר היר"ר פתקא לסדרן, שיקרא מאחת הישיבות החשאיות את הגאון שפירא והופעתו גרידא על הבימה, דיה היתה להרגיע בן-רגע את ההמיה והקולות מחרישי אזנים. ועידת הצעירים כי נפתחה וננעלה והורגשה הנחיצות להלהיב את לבבות הצעירים בדברים חודרים ולזעזע את נימי נשמותיהם הרכות — מיד נתבקש הרה"ג שפירא לאולם הועידה. "פועלי אגודת ישראל" כי בקשה מאת מועצת גדולי התורה להעמיד על הבימה חבר, שידע להסביר לקהל את נחיצות אגף זה ולהטעים את מסירות נפשם של הצעירים הפועלים, נתבקש שוב הרב שפירא ובלי סרובים נעתר לכל תפקיד ותפקיד שהוטל עליו. ואפילו לעבודה פשוטה כגון לתזור על דברי האדמורי"ם והצדיקים, שנאמרו לרוב בלחש, נתפש גם-כן הרה"ג שפירא ובצדק, כי הדברים שעברו דרך פיו קבלו צורה מוחשית ושבביב המחשבה של צדיקנו שליט"א, נהנו מהשנות אמרותיהם על ידי הרה"ג. שעיד על כך המקרה המבדח הזה: כשירד רבי מאיר שפירא מהבימה אחרי שחזר על דבריו של הגה"צ רבי חיים עוזר גרודזונסקי לחץ רבי חיים עוזר את ידו ויאמר: "לא האמנתי מעולם, שמטיב אני כה לדבר"... במלה אחת — בכנסיה הגדולה השניה נתגלה לעיננו בכל הדרו, בכל גאונותו ולכל צדדיו.

אי אפשר לנו לתאר כנסיה גדולה בלעדי הגאון רבי מאיר שפירא.